

Nr 305

Av herr **Ekström** i Björkvik **m. fl.**, angående bildandet av rationella brukningsenheter genom tillskottsarrenden.

I betänkande avgivet av 1960 års jordbruksutredning angående den framtida jordbrukspolitiken har framlagts flera positiva förslag för att underlätta och påskynda jordbrukets rationalisering. Det är dock troligt att ytterligare åtgärder kan föreslås till fördel för denna angelägna sak. Ser man på utvecklingen synes för närvarande en tendens göra sig gällande, som icke tillräckligt beaktats i jordbruksutredningen, nämligen rationalisering genom tillskottsarrenden. Således förekommer allt oftare att förstärkningar av brukningsenheter sker på detta sätt.

Detta är alltså en utveckling som är på gång, och det gäller att leda den i riktiga banor. Redan finns vid en stor procent av jordbruken tillskottsarrenden. I småbrukarbygder av bykaraktär, som ej ligger för avlägset från en tätort, visar det sig ofta att en jordägare eller hans arvingar vill behålla en fastighet, dels för att äga ett realvärde och dels för att kunna bo kvar i bostaden antingen såsom pensionär eller som arbetare i tätorten. Därvid utarrenderas åkerjorden till någon granne, oftast för billigt arrende. Det kan också vara så att ägaren vill utnyttja bostaden som sommarnöje, och även då utarrenderas åkerjorden. Dylika tillskottsarrenden visar en smidig rationaliseringsutväg och är mindre kostnadskrävande än samköp. Det är nämligen icke ringa kapitalbehov som erfordras för att i en by köpa samman, bygga upp och utrusta ett bärkraftigt jordbruk. Går man fram arrendevägen torde man utan att behöva tillgripa ett tvångsförfarande enligt jordförvärvslagen ändå kunna uppnå ett tillfredsställande resultat och undvika att motsatsförhållanden uppstår mellan grannar, till väsentligt men för framtida rationaliseringsåtgärder. Nackdelarna med tillskottsarrenden är dock påtagliga men bör kunna överbryggas. Ej alltid sker utarrenderingen på det ur arronderingssynpunkt mest ändamålsenliga sättet. Ej heller vågar en arrendator genomföra långsiktiga investeringar på ett mer eller mindre lösligt arrendeförhållande. Slutligen har arrendegårdarna, enligt vår mening, i olika avseenden blivit styvmoderligt behandlade vid anslagsgivningen till yttre och inre rationalisering genom att gällande bestämmelser har varit svåra att tillämpa på dessa.

Rationella sidoarrenden bör alltså stimuleras, och om garantier erhålles för att lämpliga långtidsarrenden upprättas bör rationaliseringsinvesteringar

kunna understödjas. Kan man få sådana garantier att man vågar investera i byggnader på huvudgården och bli oberoende av byggnaderna på sidoarrendena, skulle detta bidra till att eliminera ett vanligt tvistefråga mellan jordägare och arrendator. Om en fastighet utarrenderas som sidoarrende under en lång arrendeperiod, kommer ekonomihuset på denna fastighet att bli överflödiga i samma utsträckning som vid samköp, och bör i sådant fall i princip ersättningsbidrag kunna utgå. Som villkor för bidrag bör gälla, att utarrenderingen sker så att ändamålsenliga brukningsenheter bildas. På ifrågavarande fastigheter befintlig skog kan med fördel tas om hand av skogsbruksföreningar.

Åberopande det anförda hemställas,

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om en skyndsam utredning och förslag angående möjligheterna att stimulera och understödja bildandet av rationella brukningsenheter genom tillskottsarrenden.

Stockholm den 24 januari 1967

Ragnar Ekström (s) *Helge Lindström (s)* *Carl E. Johansson (s)*

i Björkvik

Rosa Andersson (s)

Folke Trana (s)
